

Fredagen den 29 maj 2015 var det dags för en återinvigning av Höga bro i Gunnarsjö.

Det kom många glada Gunnarsjöbor och för den delen lite utsocknes också för att se, trots en regnig inledning och hot om fortsatt dåligt väder när Landshövdingen i Hallands län Lena Sommestad kom till Gunnarsjö för att inviga Gunnarsjös nya stora turistattraktion. Men lagom till man började så log även solen lite bakom molnen.

Lena Sommestad som också är professor i historia poängterade hur unik denna bro är i hela Sverige och som kanske saknar motsvarighet. Hon uttryckte också hur viktigt det varit med vägar i historien och dess betydelse inte minst i dagens infrastruktur. Hon tyckte också att detta kan bli ett spännande besöksmål för turistnäringen.

Alla blev glatt överraskade när Medeltidsmannen dök upp lagom för att övervaka bandklippningen. Han kom som han ordagrant sade ” Jag kommer med den gamla tiden, och den nya bron, kommer att sluta an den gamla och den nya tiden”.

Här har det blivit ett nygammalt besöksmål för turister och en ny motions slinga.

Höga bro var fram till 1917 i fullt bruk innan den nuvarande vägen och bron vid Åbo byggdes och användes långt därefter som en genväg, speciellt av skolbarnen.

Kanske den enda i Sverige bevarade skalmursbron? Nej det finns en till som är byggd med samma teknik i Axtorna Köinge berättar arkeolog Lena Berglund. Men den är inte alls lika hög och pampig som den här. I varje fall så renoverades eller byggdes byggnadsverket Höga bro om på tidigt 1800-tal.

Bron ligger i en bäckravin där en gammal väg har gått sedan länge. Man har hittat kartor sedan 1500 talet med vägen utsatt. I botten finns två naturliga klippblock mellan vilket vattnet forsar och påbyggnad har nog skett efterhand. Från början kunde kanske människor bara hoppa över vid klippblocken. Att man byggt en bro vid en klippravin gissar man sig till har skett för de omgivande sank markerna varit för dåliga för anläggning av dåtidens vägar. Förmodligen har platsen också kunnat fungera som dämning av vatten på den tid då skvaltkvarnar var vanligt. Sådana finns det rester av nedströms bron i Fönhultaån.

Själva konstruktionen var och är en s.k. skalmursbro, alltså två parallella stenmurar med fyllnadsmassor emellan. Hela bron fick grävas upp och återläggas. Det visade sig att de gamla massorna hade sjunkit ner i strömfåran och delvis försvunnit med vattenföringen. Det upptäcktes för ca

20 år sedan att bron sjunkit i mitten och för fem år sedan hade östra skalmuren också rasat ned i bäcken. Mindre ras fortsatte med tiden och risken var uppenbar att hela bron skulle rasa när man gick på den. Bygdelaget inspekterade och gjorde omgående en avspärrning med rep och skylt i det initiala skedet. Kontakt togs, med Bo Wisfelt i spetsen, med berörda markägare och myndigheter. Eftersom bron är ett fornminne så blev länsstyrelsen inkopplad i ett tidigt skede. Här var det Jenny Nord antikvarie som blev projektledare. Det gällde också att hitta projekt pengar och man fann att det fanns ett utbildningskonto för sådana här ändamål. Det räckte inte hela vägen men Trafikverket, Svenska kyrkan i Göteborgs stift (som ju är markägare) och Sparbankstiftelsen Varberg hjälpte till med finansieringen. Stort tack till alla dessa. Sedan blev det Gatu & Väg Väst som utförde själva arbetet med byggandet. Nu står bron lika vacker som tidigare med den förändringen att i dag finns det räcken av säkerhetsskäl, sådana har inte funnits tidigare. På så vis blir passagen avsiktligt lite smalare då den nu endast skall användas för gångtrafik och ledande av ev. cyklar. Förr i tiden var hästdrivna fordon det som kunde erbjudas och det hände många gånger att kusken inte var helt nykter eller att hästarna hade höjdskräck. Då fick de intillboende rycka ut och hjälpa att leda hästar över bron. Kungsäter Gunnarsjö bygdelag stod som värd för arrangemanget och har också varit initiativtagare och pådrivande med Bo Wisfelt som främsta drivkraft. Kjell & Co stod för underhållning och bygdelaget bjöd på kaffe. Gunnarsjö Sambruk hade dagen till ära planterat en Linnéa, en blomma som tidigare växte vilt vid brofästet och spred en underbar doft enligt framlidne Nils Karlsson som en gång här hade friat till sin Greta som bodde på det intilliggande torpet Brobacken. Torpet revs dock och nu kan vi bara se var grunderna har varit. Trots att vädret inte var det bästa så var stämningen på topp och nu kan vi hoppas på att folket i Gunnarsjö åter kan promenera över Höga bro utan risk för ras.

Text: Uno Karlsson, Gunnarsjö